

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 62g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 18⁵ alin. (5) din Legea privind protecția consumatorilor

*(omisiunea de a reglementa obligația consumatorului privind anexarea
rezultatului expertizei inițiate de vânzător în cazul formulării unei acțiuni
în justiție)*

CHIȘINĂU
6 iunie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 15 martie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 6 iunie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 18⁵ alin. (5) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, ridicată de administratorul SRL „Ultracom Electronic”, dl Alexandru Filimon, în dosarul nr. 2a-4679/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dnii judecători Vitalie Cotorobai, Nelea Budăi și Viorica Mihaila de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. SRL „Ultracom Electronic” a vândut dlui Pavel Cojuhari un produs electronic. Ulterior, dl Pavel Cojuhari a invocat depistarea unor vicii materiale la produsul procurat și l-a restituit vânzătorului pentru a fi reparat. SRL „Ultracom Electronic” a transmis bunul la centrul de reparații. Centrul de reparații a conchis că în interiorul produsului sunt urme de oxidare, fapt care arată că consumatorul nu a respectat regulile de exploatare a bunului stabilite în manualul de instrucțiuni.

4. Nefiind de acord cu concluzia centrului de reparații, dl Pavel Cojuhari a depus o reclamație prin care a solicitat restituirea contravalorii produsului procurat.

5. În conformitate cu articolul 18⁵ alin. (3) din Legea privind protecția consumatorilor, SRL „Ultracom Electronic” a depus o cerere la Camera de Comerț și Industrie pentru efectuarea unei expertize independente în vederea demonstrării culpei consumatorului în privința apariției defectelor la produs. Totodată, SRL „Ultracom Electronic” l-a informat pe dl Pavel Cojuhari despre inițierea expertizei și despre dreptul de a adresa întrebări expertului.

6. Dl Pavel Cojuhari a formulat o acțiune în justiție împotriva SRL „Ultracom Electronic”. În cadrul procesului, SRL „Ultracom Electronic” a solicitat scoaterea de pe rol a acțiunii pentru că dl Pavel Cojuhari nu a așteptat finalizarea expertizei tehnice și, prin urmare, nu a respectat procedura extrajudiciară de soluționare a litigiului. Instanța de judecată a respins cererea de scoatere de pe rol.

7. La 19 octombrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis parțial cererea de chemare în judecată. Instanța de judecată a dispus rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare, restituirea contravalorii bunului procurat, acoperirea penalității, a prejudiciului moral suportat și a cheltuielilor de judecată.

8. SRL „Ultracom Electronic” a contestat cu apel hotărârea primei instanțe.

9. În cadrul procedurii de apel, administratorul SRL „Ultracom Electronic” a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 18⁵ alin. (5) din Legea privind protecția consumatorilor sub aspectul omisiunii de a stabili în sarcina consumatorului obligația de a anexa rezultatul expertizei inițiate de vânzător în cazul formulării unei acțiuni în justiție.

10. Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

12. Prevederile relevante ale Legii privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003 sunt următoarele:

Articolul 18⁵

Modul de depunere și soluționare a reclamațiilor

„(1) În perioada termenului de garanție, consumatorii depun reclamațiile referitoare la produsele /serviciile necorespunzătoare inițial vânzătorului sau prestatorului.

(2) Odată cu depunerea reclamației, consumatorul prezintă o copie de pe bonul de casă sau o copie de pe alt document care confirmă efectuarea cumpărăturii (inclusiv certificatul de garanție).

(3) Dacă vânzătorul/prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor art. 18 alin. (2) și art. 18¹ alin. (1) pe motiv că neconformitatea a apărut din motive imputabile consumatorului și acesta nu este de acord cu asemenea concluzie, **vânzătorul/prestatorul este obligat să dovedească vina consumatorului** în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vândut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea.

În acest caz, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației, vânzătorul/prestatorul notifică, printr-un document scris, pe suport de hârtie sau pe orice alt suport durabil, consumatorul cu privire la depunerea cererii de efectuare a expertizei, la datele de contact ale instituției abilitate în desfășurarea expertizelor și, la cererea consumatorului, transmite acestuia dovada înregistrării solicitării de expertiză a produsului corespunzător în instituția respectivă.

În caz contrar, vânzătorul/prestatorul este obligat să îndeplinească cerințele prevăzute la art. 18 alin. (2) și art. 18¹ alin. (1).

(3¹) Consumatorul este în drept să participe la expertiză personal sau prin intermediul reprezentantului său.

(4) În cazul refuzului de a satisface reclamația consumatorului prin repararea sau înlocuirea gratuită, reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii pentru produsul neconform sau serviciul prestat neconform, vânzătorul, prestatorul prezintă acestuia refuzul în scris. Neprezentarea refuzului în termenul stabilit la alin. (3) se consideră refuz tacit.

(5) **În cazul în care consumatorul nu este de acord cu rezultatele examinării reclamației sau în cazul refuzului de a satisface reclamația, consumatorul are dreptul să se adreseze organelor abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor sau, conform procedurii civile, în instanța de judecată, anexând la petiție copia de pe răspunsul vânzătorului sau, în cazul refuzului tacit, documentele care confirmă depunerea reclamației în adresa vânzătorului.”**

[Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 61-63 din 09.02.2024, art. 88.]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul sesizării pretinde că, deși articolul 18⁵ alin. (3) din Legea privind protecția consumatorilor obligă vânzătorul să dovedească culpa consumatorului în privința deficiențelor apărute la produsul vândut prin inițierea unei expertize tehnice, alin. (5) din aceeași normă nu reglementează obligația consumatorului de a aștepta finalizarea expertizei și de a anexa rezultatul acesteia la cererea de chemare în judecată.

14. Autorul menționează că din cauza acestei omisiuni legislative instanța de judecată a pronunțat o hotărâre prin care a obligat întreprinderea să

restituie contravaloarea unui produs care este supus până în prezent unei expertize.

15. Din acest motiv, autorul susține că prevederile contestate nu corespund exigenței calității legii și contravin articolelor 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind protecția consumatorilor, ține de competența Curții Constituționale.

18. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 18⁵ alin. (5) din Legea privind protecția consumatorilor sub aspectul omisiunii de a stabili în sarcina consumatorului obligația de a prezenta rezultatul expertizei tehnice, atunci când aceasta a fost inițiată de vânzător. Prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate sub aspectul criticilor avansate de autor.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză judecată în apel, care are ca obiect examinarea unei acțiuni privind apărarea dreptului de consumator. Curtea admite că prevederile contestate pot fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

21. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare la Curtea Constituțională dacă această omisiune afectează un drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, §§ 29, 35).

22. Autorul excepției pretinde că omisiunea în discuție contravine articolelor 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

23. Curtea reamintește că articolele 23 și 54 din Constituție nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi incidente, autorul trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței Curtea poate aplica prevederile acestor articole (DCC nr. 167 din 6 decembrie 2022, § 23; DCC nr. 50 din 2 mai 2023, § 21).

24. Analizând sesizarea, Curtea observă că autorul excepției nu a invocat niciun drept fundamental garantat de Constituție. Această constatare este suficientă pentru a declara inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

25. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 62g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 18⁵ alin. (5) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, ridicată de administratorul SRL „Ultracom Electronic”, dl Alexandru Filimon, în dosarul nr. 2a-4679/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 6 iunie 2024
DCC nr. 59
Dosarul nr. 62g/2024*